

ТОХИРОМЖТОЙ ЭТГЭЭДИЙГ ТОДОРХОЙЛОХ ЖУРАМ

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Энэхүү журмын зорилго нь Санхүүгийн зохицуулах хороо /цаашид “Хороо” гэх/-оос банкнаас бусад санхүүгийн болон санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрөл бүртгэлтэйгээр эрхлэх тохиромжтой этгээдийг тодорхойлж, мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийг бууруулах, гэмт хэрэгтэн, гэмт хэргийн холбогдогч, гэмт бүлэглэлийн гишүүн, тэдгээрийн төлөөлөл санхүүгийн болон санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйлчилгээ үзүүлэгч виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч хуулийн этгээдийг үүсгэн байгуулах, аливаа шийдвэр гаргахад нөлөөлөх замаар хууль бус хөрөнгийн эх үүсвэрийг нуун далдлах, хувиргах, мөнгө угаах, гэмт хэргийн зорилгоор хөрөнгө хуримтлуулах, гэмт хэргийг санхүүжүүлэх зэрэг хууль бус үйлдэлд ашиглахаас урьдчилан сэргийлэхэд оршино. /энэ хэсэгт 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./

1.2.Хороо дор дурдсан хувь хүн, хуулийн этгээдэд энэхүү журмын дагуу тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангаж байгаа эсэхэд хяналт тавина. Үүнд:

1.2.1.Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1-д заасан санхүүгийн болон санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч этгээд, тэдгээрийн эрх бүхий албан тушаалтан;

1.2.2.хуулийн этгээдийн хувьцааны 10 болон түүнээс дээш хувийг эзэмшдэг эсхүл, эзэмших хүсэлт гаргасан этгээд, хувьцааны дийлэнх хэсгийг, эсхүл нэгдмэл сонирхолтой этгээдүүд хамтран өмчилж байгаа этгээд /цаашид “хувьцаа эзэмшигч” гэх/;

1.2.3.хувьцаа эзэмшигч нь хуулийн этгээд бол түүний нийт хувьцааны 10 буюу түүнээс дээш хувийг дангаар эзэмшиж байгаа хувьцаа эзэмшигч, Хорооноос шаардлагатай гэж үзсэн эрх бүхий албан тушаалтан.

1.2.4.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуулийн 4.1.4, 7.2-т тус тус заасан холбогдох этгээд, эрх бүхий албан тушаалтан, виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн мэргэжлийн холбооны удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүн, гүйцэтгэх захирал. /2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмсэн/

1.3.Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.6-д заасан эцсийн өмчлөгчийн хувьд энэ журмаар заасан асуулгын хүрээнд хяналт тавина. /энэ хэсэгт 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./

1.4.Хороо шаардлагатай тохиолдолд шаталсан байдлаар компанийн нэгдлийн толгой болон охин, хараат компани эсхүл зэргэлдээ компани хүртэл энэхүү журмын шалгуурыг тавина.

Хоёр.Тохиромжтой этгээдийн шалгуур

2.1.Хороо дараах шалгууруудыг хангасан этгээдийг тохиромжтой этгээд гэж үзнэ. Үүнд:

2.1.1.Хуулийн этгээдэд дараах шалгуур тавигдана. Үүнд:

2.1.1.1.санхүүгийн тогтвортой байдал, төлбөрийн чадвартай байх;

2.1.1.2.бодлого зохицуулалт, баталгаатай байх;

2.1.1.3.төрийн эрх бүхий байгууллагаас албадлагын эсхүл захиргааны шийтгэлгүй байх;

2.1.1.4.бизнесийн болон ёс зүйн нэр хүндтэй байх;

2.1.1.5.ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх;

2.1.1.6.хуульд заасан бусад.

2.1.2.Хувь хүнд дараах шалгуур тавигдана. Үүнд:

2.1.2.1.мэдлэг боловсрол, ажлын туршлагатай байх;

2.1.2.2.гэмт хэрэгт холбогдож байгаагүй байх;

2.1.2.3.ёс зүйн нэр хүндтэй байх;

2.1.2.4.ашиг сонирхлыг зөрчлөөс ангид байх;

2.1.2.5.хуульд заасан бусад.

2.2.Хуулийн этгээд нь оффшор гэж нэрлэгдэх татвараас чөлөөлөгдөх бүсэд харьяалалтай байвал Хороо тухайн этгээдийн нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн гарал үүсэл, гүйцэтгэх удирдлага, ажилтанд тавигдах шаардлагыг тодорхойлох нэмэлт баримт бичгийг шаардаж болно.

2.3.Эрх бүхий албан тушаалтан өөрчлөгдсөн тохиолдолд түр орлон гүйцэтгэхээр томилогдсон тухайн этгээд мөн тохиромжтой этгээдийн шалгуур хангасан байна.

2.4.Салбар, төлөөлөгчийн газар эсхүл охин, хараат компаниараа дамжуулан Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулах гадаад улсын харьяалалтай хуулийн этгээдийн эрх бүхий албан тушаалтанд энэхүү журмын 3.1-д заасан шалгуур хамаарч болно.

2.5.Энэ журмын 1.2, 1.3 дахь хэсгийг хангасан тохиромжтой этгээд гэдгийг тодорхойлох асуулгыг Хорооны даргын тушаалаар батална. /2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмсэн/

Гурав.Тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан эсэхийг тодорхойлох

3.1.Энэхүү журмын 2.1.1-д заасан хуулийн этгээдэд тавигдах шалгуурууд нь дараах байдалтай байна.

3.1.1.энэхүү журмын 2.1.1.1-д заасан “Санхүүгийн тогтвортой байдал, төлбөрийн чадвартай байх” шалгуурыг дараах үзүүлэлтүүдээр тодорхойлно. Үүнд:

3.1.1.1.хэвийнээс бусад зээлийн өрийн үлдэгдэлгүй байх;

3.1.1.2.энэхүү журмын 1.2-т заасан хуулийн этгээдийн хувьд санхүүгийн хүндрэлд орж төлбөрийн чадваргүй болсон эсэх.

3.1.2.энэхүү журмын 2.1.1.2-т заасан “Бодлого зохицуулалт, баталгаатай байх” шалгуурыг дараах үзүүлэлтүүдээр тодорхойлно. Үүнд:

3.1.2.1.төлөөлөн удирдах зөвлөл, түүнтэй адилтгах удирдлагаас мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх, үй олноор хөнөөх зэвсгийг дэлгэрүүлэх, терроризмтой тэмцэх чиглэлээр тавигдах шаардлага, ёс зүйн шалгуур зэргийг тусгасан бодлого, журам хөтөлбөртэй байх; /энэ хэсэгт 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./

3.1.2.2.хуулийн дагуу хүлээсэн үүргээ биелүүлэх, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зохицуулагдах үйл ажиллагааг шударга, өөрийн болон бусад оролцогч талууд, үйлчлүүлэгчдийн эрх ашигт нийцүүлэн гүйцэтгэхийг илэрхийлсэн баталгаа гаргах.

3.1.3.энэхүү журмын 2.1.1.3-т заасан “төрийн эрх бүхий байгууллагаас албадлагын эсхүл захиргааны шийтгэлгүй байх” шалгуурыг дараах үзүүлэлтүүдээр тодорхойлно. Үүнд:

3.1.3.1.Хорооны зохицуулалттай хуулийн этгээдийн хувьд өөрийн буруутай үйл ажиллагаанаас шалтгаалан тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох,

хязгаарлах, түр зогсоох, бүртгэлээс хасах арга хэмжээ авахуулсан эсэх; /энэ хэсэгт 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./

3.1.3.2.Хорооны зохицуулалттай болон бусад хуулийн этгээдийн хувьд өөрийн буруутай үйл ажиллагаанаас шалтгаалан мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх, авлига, хээл хахууль, эдийн засгийн гэмт хэрэг, зөрчилтэй холбоотойгоор эрүүгийн хариуцлага, шийтгэл хүлээгээгүй байх;

3.1.4.энэхүү журмын 2.1.1.4-т заасан “бизнесийн болон ёс зүйн нэр хүндтэй байх” шалгуурыг дараах үзүүлэлтүүдээр тодорхойлно. Үүнд:

3.1.4.1.санхүүгийн үйлчилгээ, үйл ажиллагаатай холбоотой үүссэн гомдлын гол буруутан байсан эсэх;

3.1.4.2.сүүлийн 1 жилийн хугацаанд салбарын ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчөөгүй байх;

3.1.4.3.Монгол Улс болон гадаад улсын нутаг дэвсгэрт хууль, журам, бизнесийн ёс зүй, дүрмийг зөрчсөн, бусдад энэхүү үйлдлийг хийхэд тусалсан хэрэгт холбогдоогүй байх;

3.1.4.4.Монгол Улсын болон гадаад улсын нутаг дэвсгэрт зохицуулалтын аливаа шаардлагыг хангахад, эсхүл мэргэжлийн болон ёс зүйн аливаа стандартыг дагаж мөрдөхөд бэлэн байх.

3.1.5.энэхүү журмын 2.1.1.5-т заасан “ашиг сонирхлыг зөрчлөөс ангид байх” шалгуурыг дараах үзүүлэлтүүдээр тодорхойлно. Үүнд:

3.1.5.1.Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 20, 21, 22 дугаар зүйлд харшлаагүй байх;

3.1.5.2.Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 3.1-д заасан санхүүгийн үйлчилгээнд хамаарах үйл ажиллагааг зохицуулсан тусгайлсан хууль журамд харшлаагүй байх. /энэ хэсэгт 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./

3.2.Энэхүү журмын 2.1.2-т заасан хувь хүнд тавигдах тавигдах шалгуурууд нь дараах байдалтай байна.

3.2.1.энэхүү журмын 2.1.2.1-д заасан “Мэдлэг боловсрол, ажлын туршлагатай байх” шалгуурыг дараах үзүүлэлтүүдээр тодорхойлно. Үүнд:

Банкнаас бусад санхүүгийн байгууллагуудын хувьд:

3.2.1.1.төлөөлөн удирдах зөвлөл, гүйцэтгэх удирдлага, салбарын удирдлага эрх бүхий албан тушаалтан, конплайнсыг ажилтан зэрэг эрх бүхий албан тушаалд томилогдох этгээдүүд нь: /энэ хэсэгт 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./

а)Банк, санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, эдийн засаг, хууль, эрх зүйн болон Хорооноос хүлээн зөвшөөрөгдсөн бусад мэргэжлийн чиглэлээр их, дээд сургууль төгссөн байх;

б)Тухайн албан тушаалд дүйцэхүйц албан тушаалд 1-ээс доошгүй жил ажилласан туршлагатай байх;

в) Санхүүгийн салбарт 2-аас доошгүй жил ажилласан байх.

3.2.1.2.хоршооны тэргүүлэгчдийн зөвлөл болон хяналтын зөвлөл, зээлийн хороонд томилогдох этгээдүүдийг Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 34.3, 34.4, 34.11-т заасан шаардлага, гүйцэтгэх захиралд мөн хуулийн 39.6-д заасан шаардлагын дагуу тавина;

3.2.1.3.Банкнаас бусад санхүүгийн салбарын агент нь:

а)Банк, санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, эдийн засаг, хууль, эрх зүйн болон Хорооноос бусад хүлээн зөвшөөрөгдсөн бусад мэргэжлийн чиглэлээр их, дээд сургууль төгссөн байх;

б) Санхүүгийн салбарт 1-аас доошгүй жил ажилласан байх.

Санхүүгийн бус бизнес, мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчдийн хувьд:

3.2.1.4. төлөөлөн удирдах зөвлөл, салбарын удирдлага зэрэг эрх бүхий албан тушаалд томилогдох этгээдүүд нь:

а) Бүрэн дунд болон түүнээс дээш боловсролтой байх;

б) Хорооноос хүлээн зөвшөөрсөн сургалтад хамрагдаж, гэрчилгээ авсан байх.

3.2.1.5. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн гүйцэтгэх удирдлага болон Компанийн тухай хуулийн 84.1-д заасан эрх бүхий албан тушаалтан нь санхүү, эдийн засаг, хууль эрх зүй, мэдээллийн технологи, компанийн засаглалын нэг, эсхүл хэд хэдэн чиглэлээр мэргэшсэн байх. /2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмсэн/

3.2.2. энэхүү журмын 2.1.2.2-т заасан “гэмт хэрэгт холбогдож байгаагүй байх” шалгуурыг дараах үзүүлэлтүүдээр тодорхойлно. Үүнд:

3.2.2.1. Эрүүгийн хуульд заасан болон мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх, авлига, хээл хахууль, эдийн засгийн гэмт хэрэг, зөрчилтэй холбоотойгоор эрүүгийн хариуцлага, шийтгэл хүлээгээгүй байх;

3.2.2.2. Эрүүгийн хуульд заасан болон мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх, авлига, хээл хахууль, эдийн засгийн гэмт хэрэг, зөрчилтэй холбогдон шалгагдах болон шүүх хуралд шүүгдэгчээр, хэрэг бүртгэл, мөрдөн байцаалтын шатанд сэжиглэгдэж байгаа эсэх.

3.2.3. энэхүү журмын 2.1.2.3-т заасан “ёс зүйн нэр хүндтэй байх” шалгуурыг дараах үзүүлэлтүүдээр тодорхойлно. Үүнд:

3.2.3.1. сүүлийн 1 жилийн хугацаанд өөрийн буруутай үйлдлээс, салбарын ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчсөнөөс үүдэн ажлаас халагдах арга хэмжээ авахуулаагүй байх;

3.2.3.2. санхүүгийн болон санхүүгийн бус үйлчилгээ, үйл ажиллагаатай холбоотой үүссэн гомдлын гол буруутан байсан эсэх;

3.2.3.3. сүүлийн 1 жилийн хугацаанд салбарын ёс зүйн хэм хэмжээг зөрчөөгүй байх;

3.2.3.4. Монгол Улс болон гадаад улсын нутаг дэвсгэрт хууль, журам, бизнесийн ёс зүй, дүрмийг зөрчсөн эсэх, бусдад энэхүү үйлдлийг хийхэд тусалсан хэрэгт холбогдоогүй байх;

3.2.3.5. Монгол Улсын болон гадаад улсын нутаг дэвсгэрт зохицуулалтын аливаа шаардлагыг хангахад, эсхүл мэргэжлийн болон ёс зүйн аливаа стандартыг дагаж мөрдөхөд бэлэн байх.

3.2.4. энэхүү журмын 2.1.2.4-д заасан “Ашиг сонирхлыг зөрчлөөс ангид байх” шалгуурыг дараах үзүүлэлтүүдээр тодорхойлно. Үүнд:

3.2.4.1. Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 20, 21, 22 дугаар зүйлд харшлаагүй байх;

3.2.4.2. Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 3.1-д заасан санхүүгийн үйлчилгээнд хамаарах үйл ажиллагааг зохицуулсан тусгайлсан хууль журамд харшлаагүй байх. /энэ хэсэгт 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./

Дөрөв. Тохиромжтой этгээдийн шалгуур хангасан эсэхийг тодорхойлох баримт бичгийг бүрдүүлэх

4.1. Энэхүү журмын 1.2-т заасан этгээд өөрийн тохиромжтой этгээд болохоо нотлох баримтыг бүрдүүлж, Хороонд ирүүлэх үүрэгтэй.

4.2. Энэхүү журмын 1.2-т этгээд нь журмын 3 дугаар бүлэг дэх тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг бүрэн хангасан тохиолдолд тохиромжтой этгээд гэж үзнэ.

4.3.Энэхүү журмын 3 дугаар хавсралт болон журмын 3 дугаар бүлэг дэх тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан болохыг нотлох баримт бичгийг үнэн зөв, бүрэн гүйцэд бүрдүүлэн тухайн салбарын тусгайлсан журамд заагдсан хугацаанд Хороонд ирүүлнэ.

4.4.Хороо тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангаж байгаа эсэхийг тодорхойлохдоо шаардлагатай дараах нотлох баримтыг цуглуулж болно. Үүнд:

4.4.1.Монгол Улсын төрийн болон хууль хяналтын байгууллага, мэргэжлийн холбоо, зохицуулалтын бусад холбогдох байгууллагуудаас мэдээлэл, лавлагаа;

4.4.2.гадаад улсын төрийн болон хууль хяналтын байгууллага, мэргэжлийн холбоо, зохицуулалтын бусад холбогдох байгууллагуудаас мэдээлэл, лавлагаа.

4.5.Гадаад улсын харьяалалтай хуулийн этгээд, иргэн бол хуулийн этгээдийн эрх бүхий албан тушаалтан, нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч этгээд, иргэнтэй холбоотой дараах баримт бичгийг нэмж ирүүлэхийг шаардаж болно. Үүнд:

4.5.1.Харьяалах улсад зээл, батлан даалтын гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн аливаа өргүй болохыг нотлох баримт бичиг;

4.5.2.Харьяалах улсад гааль, татварын өр, төлбөргүй болохыг нотлох баримт бичиг;

4.5.3.Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх үйл ажиллагаа, гэмт хэрэгт оролцож байгаагүй болохыг нотлох баримт бичиг.

4.6.Хороо шаардлагатай гэж үзвэл энэхүү журмын 1.2-т заасан этгээдээс ярилцлага авч, нэмэлт мэдээлэл шаардаж болно.

4.7.Хороо тохиромжтой этгээд мөн эсэхийг энэхүү журмын 3 дугаар бүлэгт заасан тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан эсэхийг тодорхойлно.

4.8.Хороо дараах тохиолдолд тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг заавал тодорхойлно. Үүнд:

4.8.1.Хорооны зохицуулалтын хүрээнд үйл ажиллагаа эрхэлж буй, эсхүл тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл авах бүртгүүлэхээр Хороонд хандсан; /энэ хэсэгт 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./

4.8.2.энэхүү журмын 1.2-т заасан хуулийн этгээдийн хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүн, хадгаламж, зээлийн хоршооны сонгуульт гишүүдэд өөрчлөлт оруулах;

4.8.3.эрх бүхий албан тушаалтны өөрчлөлтийг бүртгүүлэх; /энэ хэсэгт 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 307 дугаар тогтоолоор нэмэлт оруулсан./

4.8.4.бусад тохиолдолд.

4.9.Хороо нь ирүүлсэн хүсэлтийг тухайн салбарын тусгайлсан журамд заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

4.10.Эцсийн өмчлөгчид орсон өөрчлөлтийг тухай бүр Хороонд мэдэгдэнэ.

Тав.Тохиромжтой этгээдийн хяналт

5.1.Тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангаж байгаа эсэхэд Хороо зайны болон газар дээрх хяналт шалгалтаар байнгын хяналт тавина.

5.2.Энэхүү журмын 1.2-т заасан этгээд 3 дугаар бүлэгт заасан шалгуурыг хангаагүй, эсхүл дараах үйлдэл гаргасан нь хяналт шалгалтаар илэрсэн тохиолдолд Хороо тохиромжтой бус этгээд гэж үзэх үндэслэл болно. Үүнд:

5.2.1.эцсийн өмчлөгчийг болон холбогдох бусад мэдээллийг нуун дарагдуулсан;

5.2.2.хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн гарал үүслийг худал мэдээлсэн;

5.2.3.хуурамч баримт бичиг бүрдүүлсэн, худал ташаа мэдээлэл өгсөн.

5.3.Хороо тохиромжтой бус этгээд гэж үзсэн тохиолдолд холбогдох мэдэгдлийг тухайн этгээдэд хүргүүлнэ.

5.4.Энэхүү журмын 1.2-т этгээд нь тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангаагүй, хангахгүй болсон тохиолдолд Хороо холбогдох хууль тогтоомжид заасан арга хэмжээг авна.

5.5.Хороо тохиромжтой этгээдийн шалгуур хангахгүй болсон этгээдийн дэлгэрэнгүй бүртгэлийг хөтөлнө.

Зургаа.Хариуцлага

6.1.Энэхүү журмыг зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжид заасан хариуцлагыг хүлээлгэнэ.